

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega
25. v mesecu. Posamezna št. 1 Din.
— Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo.
— Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, št. Peterška vojašnica.
Telefon št. 30-40.

Poročilo iz ankete in oblastnega občnega zbora

Letošnje delegatsko zborovanje je bilo 25. in 26. aprila 1936 v Mariboru. Kakor običajno, se je vršila na predvečer občnega zbora delegatska anketa in sicer v knjižnici poleg velike kazinske dvorane.

Navzočih je bilo 39 delegatov in skoro cel Oblastni odbor. Imena delegatov hočemo navesti pri občnem zboru.

Ob ¾ na 20. uro je predsednik Oblastnega odbora tov. Matko Štefe otvoril anketo in pozdravil delegate. Omenil je, da naj bo anketa predpriprava za obč. zbor, zato naj ima enaki dnevni red. Najprej je bilo predvideno konstituiranje občnega zbora in sicer, da naj ga vodi domačin tov. Franjo Geč, tajnik občnega zbora naj bo tov. Tomc, zapisnikar stenograf, overovatelj za zapisnika pa tov. Mlekuž iz Ljubljane in tov. Kovač iz Celja.

V verifikacijski odbor so bili izbrani tov. Rangus iz Kranja, Bokalič iz Kamnika, Blagotinšek iz Trebnjega in Osana iz Ljubljane.

V odbor za prošnje in pritožbe ter resolucijo tov. Vuk iz Ljubljane, Žabkar iz Krškega in Kokalj iz Trbovelj.

V kandidacijski odbor tov. Rant iz Jesenic, Kovač iz Celja, Blagotinšek iz Trebnjega, Duh iz Murske Sobotne in Osana iz Ljubljane.

K poročilu uprave je izjavil tov. Štefe, da bo podal predsedniško poročilo na občnem zboru, anketa naj pa pride k razpravi o poročilu Oblastnega odbora, natisnjem v »Vojnem invalidu«.

Tov. Mlekuž iz Ljubljane je kritiziral nova pravila, ki v marsičem ne zadovoljujejo. Na zadnjem kongresu je sicer kot delegat predlagal korekture, toda pravila so bila sprejeta prav za prav že na kongresu v Dubrovniku. Pravila morajo biti kratka in prožna. Nova pravila pa so preobširna, ker določajo posameznim funkcionarjem delokrog, kar spada pravilno v poslovnik. Nato kritizira posamezne člene. Člane lahko vpisujejo tudi Oblastni odbori. To je nemogoče, saj Obl. odbore volijo le delegati krajevnih organizacij, ne pa člani. Članarina se lahko prosto določa. Ponoviti je treba sklep, da je članarina 24 Din letno, pri tem pa se dobiva zastoj »Vojnega invalida«. Glede sedeža Oblastnega odbora je v pravilih beseda »mora« namesto »more«, kakor je bilo tudi sklenjeno. Na ta način, da mora Oblastni odbor obstojati tudi kot Krajevni, mora Krajevni odbor v Ljubljani likvidirati. Sekretar in blagajnik je lahko ena oseba. To ni zdravo, ker ne more sam sebe kontrolirati. Sedaj se zahtevajo kar mesečni obračuni, poprej pa polletni. To obremenja tudi delo Obl. odbora. Predsedniku se daje pravica, da odloča o plačnem osebju. To mora biti stvar odbora, da ni nobenih zlorab. Od vseh dohodkov je treba dajati 10% Oblastnemu odboru, n. pr. od predstav. Sicer to pri našem Oblastnem odboru ni bil običaj, toda iz tega se tudi ne morejo vzdrževati. Oblastni odbori naj dobivajo subvencije n. pr. od banovin. Do sedaj je imel vsak Krajevni odbor po enega delegata, odslej pa lahko tudi tri, pa jih mora sam plačati. To tudi ni znosljivo. Ni dobro, da se snuje toliko Oblastnih odborov, ker s tem se organizacija le cepi. V Beogradu pa vrši dolžnosti Oblastnega odbora Mesni odbor. To je zmešnjava. Na eni strani Oblastni odbor za Krajevne, na drugi pa Krajevni za Oblastnega. Častna razsodišča so samo pri Oblastnih in pri Središnjem odboru. Ali naj člani hodijo k Oblastnemu odboru v Ljubljano?

Razsodišče mora biti pri Krajevnem odboru.

Treba je skleniti, da se ponovno predlaga spremembo pravil. Toda bodo naj krajša, vse administrativno pa spada v poslovnik.

K pravilom se je oglasil še tov. Kovač iz Celja, ki je kritiziral predpis, da se mora ves denar Udruženja nalagati v Državno Hipotekarno banko, a vendar imamo domače zavode in celo invalidsko zadrugo. Iz ekonomskih ozirrov naj zastopa vsak Krajevni odbor po en delegat, glasovi pa naj bodo procentualno po številu članstva.

Tov. Štefe je pojasnjeval, kako je prišlo do spremembe pravil. Z našimi predlogi smo bili v manjšini. Sedaj se jim moramo pokoriti, ker se moramo ravnati po določbah kongresa, ali pa se vdati konsekvencam. Za sedanjí občni zbor je rekla oblast, da se mora vršiti še po starih pravilih.

Tov. Osana je pripomnil, da je referent pri kr. banski upravi že pregledal nova pravila in izjavil, da je v njih vse, kar se zahteva po novem društvenem zakonu. Pravila je treba na tem občnem zboru sprejeti in jih predložiti v odobritev. Obstoji pa dvom glede izjeme, da naša pravila potrjuje ministristvo socialne politike in nar. zdravja, namesto notranje ministristvo. Take izjeme so v par slučajih nastale, kjer Društva obstojajo po specialnih zakonih, kakor tudi n. pr. Sokol, Požarna bramba itd. Kako bo politična oblast postopala, se še ne ve. Najbrž bo poslala pravila ministristvu soc. pol. in nar. zdravja, potem pa še sama pritrdila njegovemu odobrenju.

Tov. Štefe je izjavil, da vršimo posele po starih pravilih, dokler se pri tukajšnjih oblastnih zadevah ne razčisti. Pravila je treba sprejeti kakršna so. Sicer pa jih lahko spreminja sama plenarna seja.

Pred par dnevi je plenarna seja spremenila nekaj točk, ki pa še niso znane in bomo dobili obvestilo. Glede Krajevnih odborov poleg Oblastnih odborov ni treba nič predlagati, ker je bilo tako sklenjeno, da morejo obstojati. Da predsedniki odločajo o osebju, so pač krive razmere. Mi smo imeli zdrav načrt. Postavili smo samo 9 ali 10 območij Oblastnih odborov, toda princip je bil, bolj razkosati. Da mora biti častno razsodišče tudi pri Krajevnem odboru, je razumljivo. Tudi je pravilna pripomba tov. Kovača glede domačih denarnih zavodov. Naš Oblastni odbor bo moral energično zahtevati popravo vsega tega.

Tov. Tomc izjavlja, da se je popolnoma pozabilo kritizirati najslabše, kar so napravila nova pravila, to je, da se vsi občni zbori vrše na 2 leti. Za Krajevne organizacije je to zelo škodljivo, ker bodo hirale in umirale, ako se članstvo ne bo sestajalo vsaj enkrat na leto. Vsak vé, da člani večimoma pri občnem zboru poravnajo svoje obveznosti. Slaba je tudi točka, ker se je Oblast. odborom zmanjšalo število odbornikov od 9 na 7, ker je treba vpoštovati delo, posebno kadar gre za delegate.

Tov. Štefe je naprosil tov. Mlekuža, da svoje predloge formulira pismeno.

Tov. Kovač je priporočal, da ako Oblastni odbor ne prejema »Službenih novin«, naj si jih nabavi in da naj »Vojni invalid« stalno prinaša razpise služb in druge za invalide važne razpise. Pritoževal se je, da uredništvo »Vojnega invalida« ne objavlja nekaterih notic, ki jih pošiljajo Krajevni odbori, kakor

na primer dopis iz Celja radi poslovanja v Šmarju pri Jelšah.

Tov. Štefe je pojasnil, da se bo nabavilo »Službene novine«, glede Šmarja pa je bil tak sklep Oblast. odbora.

Tov. Tomc je pripomnil, da je bilo zato tako sklenjeno, ker ne gre vpisovati člane v drugo organizacijo, dokler v Šmarju še ni likvidirana. Oblastni odbor vodi pogajanja, da pridobi organizaciji v Šmarju, ki je dovolj močna, samo delazmožnega tajnika; na vsak način pa se bo vršil še en občni zbor, ki naj odloči o nadaljnjem obstoju.

Tov. Mlekuž. V komisiji za izdelavo načrta sprememb inv. zakona sta bila člana Središnjega odbora tov. Nedič in Mrvaljevič. Nimamo očitkov, da nista dobro zastopala, toda ko predlogi Udruženja niso bili vpoštovani, bi morala zapustiti komisijo. Tudi je kritiziral, da se ni dovolj delalo za spremembo pravilnika o trafikah.

Tov. Štefe je odgovoril, da bosta tov. Nedič in Mrvaljevič itak gotovo sama podala izčrpno poročilo glede sprememb invalidskega zakona. Vendar pa moramo v teh razmerah trditi: »Bolje nekaj kot nič!« To stališče je moral zavzeti tudi Središnji odbor, saj se je mnogo razpravljalo na plenarnih sejah. Vsekako se dela naprej na splošni reviziji invalidskega vprašanja in se je ta teden na zadnjem plenumu to vprašanje mnogo pretresalo.

Načrt pravilnika o trafikah sta tov. Mlekuž in Kovač sama našla o priliki zadnjega kongresa pri general. sekretarju Središnjega odbora. Napravila sta potrebne predloge in poskrbela, da so bili predloženi.

Na predlog tov. Mlekuža glede plačevanja članarine še po starih pravilih, da ostane obveznih 24 Din na leto, ni itak še nobene spremembe. Tudi nova pravila temu ne bodo nasprotovala.

Tov. Janžekovič iz Ptujja je pojasnjeval, da mnogo članov plača članarino, lista pa ne. Potreben bi bil nov obvezen sklep.

Tov. Štefe: Sklep je itak obvezen.

Tov. Rant iz Jesenic ugovarja, da bi se članarina pobirala za nazaj, odkar ni plačana. Nekateri nimajo niti za sol.

Tov. Bokalič iz Kamnika je predlagal, da se to prepusti po uvidevnosti Krajevnim odborom.

Tov. Duh iz Murske Sobotne je vprašal, kaj je Oblastni odbor storil za poživljenje in delovanje Krajevnega odbora v Gor. Radgoni?

Tov. Štefe: Tamkaj organizacija hira, ker ni dobili delovnih tovarišev. Parkrat se je že poskusilo in se bo še.

Tov. Blagotinšek je razlagal, kako slabe so trafike na deželi, boljše pa so vse v rokah nezaščitenih trgovcev. Zato je treba zainteresirati javnost.

Tov. Rant: Ustanavljajo se kot gobbe. Na Jesenicah smo dobili 9 novih trafik. Pritožbe niso zalegle. Naša organizacija je odbijala vse prosilce in ni predlagala invalidov, ki tudi nimajo denarja, zato so jih dobili drugi. Kako je s kantino, ki prosi za njo invalid Tolar. Pravijo, da bo šlo lahko kar brez razpisa, kdor bo več dal.

Nato se je razvila debata o blagajniškem poročilu.

Tov. Mlekuž je vprašal, če so posojila brezobrestna in kaj se vodi pod imenom »blago« in kateri so dolžniki?

Tov. Osana: Posojila so bila brezobrestna samo v nujnih slučajih proti 10 mesečnim obrokom. Oblastni odbor je sklenil, da jih radi pomanjkanja sredstev ne more več dajati; ta sklep

naj potrdi še občni zbor. Navedel je blago in dolžnike.

Tov. Mlekuž je izjavil, da se mu zdi bodoči proračun premajhen. Ker je bil lani prekoračen, bi se moral za tisto diferenco letos povečati.

Tov. Bokalič: Nič ne de, naj se pa diferenca posebej odobri.

Tov. Osana je primerjal lanski proračun in obračun.

Tov. Štefe je opravičil prekoračene. Vzrok je samo to, ker nismo dobivali dohodkov od koncesij. Poprej smo lahko izkazovali prebitke in ustanovili invalidsko zadrugo. Nov obrtni zakon nam je napravil spore. Kinopodjetniki so organizirani in so se uprli. Zadnji 2 leti smo vodili neznošno grdo borbo, ki nam še ni uspela. Če bi vsaj 50% pogodbah dobili, bi imeli prebitke, tako pa je izguba in ne moremo članom pomagati. Imam s seboj cel akt in se bom na občnem zboru potrudil, da izčrpno pojasnim.

Pojasnil je, kako stoji zaključek pogajanj med advokati.

Tov. Janžekovič iz Ptujja, Kokalj iz Trbovelj, Rant iz Jesenic, Usenik iz Tržiča in Mavrin iz Črnomlja so vprašali, kako je s plačevanjem tamošnjih kinematografov, kar se jim je pojasnilo.

Tov. Puncer iz Slovenjgradca je začel kot zastopnik invalidov braniti požeželske kinematografe, da oni ne zmorejo in je nesmiselno, da podpirajo vojne žrtve. V pošteve pridejo samo ljubljanski, ostalo je pa ničla.

Tov. Mlekuž je obsodil tovariša, ki pri svoji funkciji posega v vitalne interese vojnih žrtev.

Nato je začel tov. Puncer natolcevati Oblastnemu odboru nepravilno poslovanje s kinematografom. Tov. Štefe in ostali odborniki so mu konkretno dokazovali, da je njegovo natolcevanje zlobno. Pozvan je bil, da ako ne prekliče trditve, da je bolje, da zapusti zborovanje, ker itak ni pravilno izvoljen delegat.

Tov. Puncer se je nato odstranil.

Delegati so soglasno obsojali nastop tov. Puncerja. Nato je bilo celo poročilo o delovanju Oblastnega odbora sprejeto za absolutorij na občnem zboru. — Tov. Duh je zahteval še, da se izposluje ustanovitev posebnega oddelka pri invalidskem sodišču v Zagrebu za nujno rešitev zadev iz naših obmejnih srezov, ki še sedaj po večini niso rešene.

Občni zbor

se je vršil drugi dan 26. aprila 1936 v veliki kazinski dvorani v Mariboru na Slomškovem trgu.

Zbrani so bili delegati in precej članstva.

Ob 9. uri je tov. Matko Štefe otvoril občni zbor in pozdravil delegate. Nato je nadaljeval: »Posebno me veseli, da pozdravim v naši sredi tov. Božidarja Nediča, ki zastopa naš Središnji odbor in mednarod. bojovn. organizacijo »Ciamac«. (Navdušeni pozdravi.) Čast mi je pozdraviti našega najboljšega tovariša, člana Središnjega odbora iz Beograda, tov. Miljutina Mrvaljeviča, sodnika in člana Višjega invalidskega sodišča, dalje zastopnika bana in sreskega načelstva za levi breg, g. Borisa Modrijana, zastopnika komande dravske diviz. oblasti podpolk. g. Milisava Bojiča, zastopnika komande mesta podpolkovnika g. Marka Nikoliča, zastopnika knezoškofije g. stolnega prošta dr. Vrubarja Maksa, zastopnika sreskega načelstva za desni breg g. Alojza Podkubovška, zastopnika mestne občine g. ravnat. Ježa, zastopnika Udruženja jugosl. dobrovoljcev g. Franja Periča, zastopnika Udruženja rezervnih oficir-

jev g. Silvota Rodeta, zastopnika Ob-
lastnega odbora Udruženja vojnih in-
validov iz Zagreba tov. Fačinija in za-
stopnika tiska gg. Bajta in Dolanca.
Pred prehodom na dnevni red je treba,
da se s tega mesta spomnimo padlih in
umrlih ter jim zakličemo trikrat Slava!

Smatram za dolžnost, da se pred
pričetkom dela spomnimo našega Naj-
višjega Pokrovitelja Njegovega Veli-
čanstva kralja Petra II. (Navdušeni po-
zdravi.)

Tov. Benedik je prečital vdanostno
brzjavko:

»Pozdravljamo Njegovo Visočanstvo
Princa regenta Pavla.«

(Živio vzkliki.)

Tov. Benedik je prečital pozdravni
brzjav.

Predlagam, da zbor odpošlje po-
zdravni brzjavki g. ministru vojske in
mornarice g. generalu Mariću in mini-
stru socialne politike in narodnega
zdravja g. Dragiši Cvetkoviću.

Tov. Benedik je prečital obe brz-
javki.

Prva točka dnevnega reda je bila
»konstituiranje«.

Občni zbor se je konstituiral tako
kot je omenjeno v poročilu o anketi.

Predsedstvo občnega zbora je nato
prevzel tov. Geč iz Maribora z zahvalo
za zaupanje in z željo, da naj bodo de-
legati parlamentarni in na višku, ker
predstavljamo močno organizacijo.

Sledila je debata o poročilu uprave.

Tov. Štefe je podal predsedniško po-
ročilo: »Spoštovani zastopniki, dragi
delegati! Poročilo je sicer že predebatirano
na anketi, hočem staviti le svoje
pripombe. Delo je bilo živahno in na-
porno. V marsičem ne moremo biti za-
dovoljni. Vzroki, da nismo uspeli, so
močni, čeprav se je Obl. odbor trudil,
da vam predloži uspehe. Organizacija
je ostala na višini, zanimanje za njo se
je še dvignilo. Stalno smo se borili in
posredovali za pravno zaščito, za iz-
plačilo invalidnin, za ortopediranje,
zdravljenje in razne koncesije. Veliko
truda smo si prizadevali za zaposlovanje.
Treba je bilo intervencij za obstoj
in redno poslovanje Protezne delavnice,
da je mogla le s subvencijami obra-
tovati. Za trafike se je bilo treba boriti.
Obl. odbor, podprt od Krajevnih odbo-
rov in potom Središnjega odbora se je
boril za spremembo pravilnika o tra-
fikah v naš prid, toda ni uspelo. Kanti-
ne so se pričele licitirati in so postale
invalidom težje dostopne, tako da je
nastala le formalna prednost. Pri raz-
pravah se bodo slišali konkretni slučaji.

Največ truda je imel Oblastni odbor
s koncesijami za kino. Obl. odbor je do-
bival stalne prispevke za vojne žrtve,
ki so odstopile od koncesij, do katerih
so imele po inv. zakonu iz leta 1923 iz-
ključno pravico. Takrat jih v slabih
gmotnih razmerah niso mogle izkori-
stiti v svoj prid. Sporazumele so se z
oblastjo in kinopodjetniki, kar se je iz-
vajalo 14 let. Ko pa je izšel nov obrtni
zakon, so se dvignili kinokoncesionarji
češ, da so naše zakonite pravice pre-
stale. Oblastni odbor ima z vsemi no-
tarske pogodbe, na podlagi katerih se
branim. Dvignili so proti nam tožbe in
proces, ki še trajajo. Oblastni odbor
je za svoje vojne žrtve prišel v neprijet-
en finančni položaj, ki je razviden v
»Vojnem invalidu«, ker drugače, ako bi
se pogodbe izvrševale, ne bi bila taka
bilanca. Bili bi v stanju dati podpore,
kot je bilo to prejšnja leta. Akt leži tu
pred vami. Kdor ga hoče pogledati bo
videl, kako žalostna borba je to in kako
se postopa z nami.

O spremembah invalidskega zakona
vam bosta poročala tov. Nedić in Mrva-
ljević. Bodite stvarni sodniki.«

Tov. Geč je prosil verifikacijski od-
bor, da poroča o verifikaciji delegatov.
Tov. Blagotinšek je prečital zapisnik,
da so bili verificirani vsi delegati, razen
tov. Puncerja iz Slovenjgradca.

Delegati pa so bili tovariši: Rus iz
Bleda, Šebjanič iz Beltincev, Ilovar iz
Brežic, Kovač iz Celja, Maurin iz Čr-
nomlja, Pavletič iz Dol. Lendave, Ma-
ček iz Dol. Logatca, Šimnic iz Gorij,
Rant iz Jesenic, Bokalič iz Kamnika,
Kolarič iz Konjic, Rangus iz Kranja,
Žabkar iz Krškega, Mlekuž iz Ljubljane,
Pihlar iz Ljutomer, Urih iz Maren-
berga, Geč iz Maribora, Urbanc iz Mo-
kronoga, Koželj iz Moravč, Duh iz M.

Sobote, Hrga iz Ormoža, Matko iz Pol-
zele, Čresovnik iz Prevalj, Janžekovič
iz Ptuja, Požar iz Radovljice, Ambro-
žič iz Ribnice, Tušek iz Selc, Jerala iz
Sevnice, Repnik iz Slov. Bistrice, Ko-
čevar iz Šoštanja, Kokalj iz Trbovelj,
Blagotinšek iz Trebnjega, Ovsenek iz
Tržiča, Prijatelj iz Vel. Lašč, Gerič iz
Vel. Polane, Jeraj iz Vrhnik, Križaj iz
Zagorja, Vidmar iz Žužemberka in Ko-
naš od ruskih invalidov.

Na to je bila diskusija o poročilu de-
lovanja.

Tov. Mlekuž iz Ljubljane je zopet
kritiziral nova pravila, kakor že na an-
keti, da funkcije Krajevnih odborov
vršijo Oblastni odbori, kjer isti obsto-
jajo, da Oblastni odbori ne sestojajo iz
članov, pač pa iz juridičnih članov, da
je bilo sklenjeno »morejo« obstojati in
ne »morajo«, da se denar Udruženja
vлага v lastne invalidske zadrage, da
ne sme biti na vsakih 5 krajevnih orga-
nizacij po en Oblastni odbor, da se na-
pravi odbore po banovinah, da se ne
nabavlja vse članske knjižice in mar-
kice samo pri S. O., da spadajo pred-
pisi za posamezne funkcionarje, kako
naj poslujejo v poslovnih, da je obsto-
janje Krajevnega odbora v Beogradu
mesto Oblastnega nelogično, da morajo
biti častna razsodišča tudi pri Krajev-
nih odborih.

Občni zbor je sklenil, da se predlogi
za spremembo pravil stavijo bodočim
plenarnim sejam.

Dalje je omenil tov. Mlekuž, da bi
morala zastopnika Središnjega odbora
zapustiti komisijo za načrt sprememb
inv. zakona, ko sta videla, da z našimi
predlogi ne moreta uspeti. To pa naj
ne smatrate za naše nezaupanje.

Glede trafik in koncesij. Naši dele-
gati so slučajno pri Središnjem odboru
iztaknili načrt pravilnika o podeljevanju
trafik in so stavili pripombe. Niti
ena zahteva pa ni bila sprejeta. Prote-
stira proti temu, ker ako se že ne more
dajati invalidnina, naj se nudi vsaj pred-
nost in druge ugodnosti.

Tov. Štefe je pojasnil, da smo sta-
vili za pravila svoje stvarne predloge
in jih podpirali, toda ostali smo na kon-
gresu v manjšini. Pravila moramo pač
sprejeti; ker je pa po sklepu kongresa
dana možnost plenumu, da jih spre-
minja, se bo to zahtevalo po našem skle-
pu. Glede zakona bosta pojasnila tov.
Nedić in Mrvaljević sama.

Tov. Kokalj iz Trbovelj se je prito-
ževal in čital akt, kako se postopa s
tov. Novakom, ki se ga je že sprejelo
na našo intervencijo za mostninarja v
Trbovljah, pa se vseeno drži prejšnje-
ga mostninarja neinvalida. Zadeva se
je odstopila odboru za pritožbe.

Tov. Bokalič iz Kamnika je predla-
gal, da naj se kot podporni fond Obl.
odbora ustanovi samo »fond za hitre
pomoči«, razdelitev po sedanjem nači-
nu pa naj bo samo za podpore mini-
strstva.

Za napravo statistike pri Udruženju
naj se vstavi potrebna vsota v pro-
račun.

Tov. Štefe je odgovoril, da je to se-
daj nemogoče radi premalih dohodkov.

Na to je poročal glede kinoprispev-
kov. — Dva kina v Ljubljani nam dol-
gajeta precej. Zadeve nismo mogli ure-
diti. Gospodje, ki imajo kartel, delajo
za se pametno, za našo pravično stvar
pa niso dostopni. Koliko smo se trudili,
da smo jih prepričali, da je to naša po
zakonu pridobljena in veljavna pravica.
Zavezali so se s pogodbami, in mi smo
postopali lepo in uvidevno. Čakali smo
in rotili, pa ni bilo nič. Sistematično se
otresajo, mi pa se branim. Sedaj se
tožimo. Kakšen bo izid, ne morem reči.
Ali niso luksuzna in trgovska podjetja
v prvi vrsti dolžna prispevati za invali-
de. Kljub temu, ako ne bi bilo določb,
bi bili dolžni dati svoj obulus. Zakaj so
po tolikih letih začeli tako postopati,
ne vemo. Jaz bi tudi iz partijskih ozi-
rov ne delal kaj takega. Gospodje nam
priznajo moralno pravico, toda nam
pravico, njim pa denar. Nekdo je rekel,
da kot bivši avstrijski vojaki nimamo
enakih pravic. Kaj so bili pa takrat oni?
Ali je to socialni čut? Sklenili smo in
popustili na najmanjšo, naravnost kar
sramotno nizko poravnavo. Pokazali
smo, da nimamo namena nikogar uniče-
vati. Vedno pravijo, da imamo mi pra-
vico, da so pripravljeni z nami zadevo

urediti, ko pa pride do resnosti, pa
stvar zaspi. Vedno hodijo z novimi
vprašanji.

Posamezni delegati so ogorčeno
vpraševali, zakaj je Oblastni odbor
sploh kaj popuščal.

Tov. Bokalič je obsojal, da so obr-
nili borbo proti nam namesto proti ži-
dovškemu kapitalu. Mi imamo moralno
pravico, da jih obsodimo.

Tov. Rus je vprašal, po kakem po-
oblastilu je šel Oblastni odbor sploh v
kak kompromis. Kaj je reklo sodišče?
Nič naj se ne zataji.

Tov. Štefe je rekel, da ima pri sebi
cel akt, ki je vsakemu na vpogled in da
ni pravnik, da bi mogel vse stvarno
razložiti.

Tov. Rusu je priporočal, da se strin-
ja s tem, da reši zadevo naš pravni
zastopnik.

Tov. Rus se ni strinjal, ker dolg ne
izhaja iz slabih časov. Plačati je treba
vse.

Tov. Žabkar je priznaval, da je Obl.
odbor popolnoma v dobri veri posegel
v srednjo pot. V bodoče je treba novih
pogodb.

Tov. Štefe. Pravda je samo za to,
do kdaj trajajo pogodbe. Niti na eni, niti
na drugi strani ni izgube pravde, ker so
vsi razlogi na naši strani, določbe pa
je tolmačiti na obe strani. V določbe in-
validskega zakona se pravda ne spušča,
pač pa le v pogodbe.

Tov. Rus je prečital določbo invalid-
skega zakona. Ali to drži? Upam, da
nas bo slovenska javnost popolnoma
podprla. Današnji občni zbor naj oži-
gosa tako postopanje.

Tov. Štefe je izjavil, da je edina re-
šitev na energični protest invalidov za-
htevati od g. bana, da vsem takim pod-
jetjem ukine koncesije. Ali ima večjo
pravico sposoben državljan ali tisti, ki
se je žrtvoval za državo? Do sedaj so
vsi veliki župani in bani stali na naši
pravični strani, zato sem prepričan, da
bo tudi sedanjí naš g. ban.

Tov. Mrvaljević iz Beograda je go-
voril: Zelo prijetno mi je, da imam do-
kaz, da je Dravska banovina v naši or-
ganizaciji še vedno na prvem mestu.
Čast mi bo, da bom o tem obvestil Sre-
dšnji odbor. Da ne bom na našem ob-
čnem zboru govoril samo nevolje, ome-
nim, da smo vendar priborili nekaj
zboljšanja invalidskega zakona. Pozne-
je vam bom detajlno razložil; najprej
hočem odgovoriti na izvajanja tov. Mle-
kuža. Rekel je, da bi morala s tov. Ne-
dićem zapustiti komisijo za spremembe
invalidskega zakona. Kako se je sestav-
ljala ta komisija? Leta 1929, ko je izšel
sedanjí invalidski zakon, smo imeli v
našem Udruženju komisariat. Če bi
imeli pristo organizacijo, bi ne bilo ta-
ko. Pet let vodimo borbo, da smo vsaj
nekaj popravili. Obračali smo se na vsa
mesta. S tov. Nedićem sva bila pri mi-
nistru financ, ki sploh ni imel poročila,
da je invalidsko stanje tako slabo. Me-
rodajni so mislili, da je vsa kritika o
invalidskem vprašanju kaprica Sredi-
njega odbora. Sklenili smo, da prirejamo
protestne shode. Prihajali so telegrami
z vseh strani. Protesti so se dvignili
tudi proti komisiji za izdelavo načrta.
Komisija je bila ista kot leta 1929, ko
smo dobili tako slab invalidski zakon.
Protesti so bili tako energični, da so se
slišale opazke iz komisije, da smo na-
cionalno oporečni. Vendar pa je prišel
bivši minister g. Novak do prepričanja,
da je bolje, da sestavi novo komisijo.
Invalidi smo takrat zahtevali, da se mi-
nistri z nami iz oči v oči pogovarjajo
in ne preko komisij. Kako bi pa izgle-
dalo, ako bi šla naša zastopnika iz ko-
misije? Potem sploh ne bi ničesar do-
segli. V komisiji sva nastopala, da je
predsednik celo vstal, rekoč, da žaliva
komisijo. Zahtevala sva, da pridejo v
komisijo drugi člani kakor oni, ki so
leta 1929 delali naš zakon. Nismo tedaj
dremali v komisiji. Tako smo vendar
prišli vsaj do te uredbe. Ako bi zapu-
stila komisijo, bi grešila.

Nato je tov. Mrvaljević razložil
uredbo, kaj je ta zboljšala.

Končno pa je dostavil. Ne morete
preceniti, kolikim se bo vrnila pravica.
Sprememba je vsekakor dobiček, nihče
pa ne smatra, da je v tem invalidsko
vprašanje rešeno. Zadnji plenum je
sklenil, da se bo delalo na celokupni

reviziji invalidskega vprašanja. Prepri-
čan sem, da bo organizacija to dosegla.

Pridružujem se tov. Bokaliću, da
izdelamo statistiko. Po 20 letih nimamo
niti uradne, niti svoje popolne statisti-
ke, ker niti ne vemo, koliko je rešenih
in nerešenih predmetov.

Ako pridemo z zahtevami, nas mi-
nister financ samo vpraša, koliko bo
znašalo? Mi navadni smrtniki mu tega
ne moremo povedati. Zato je važno,
da imamo statistiko. Ne vemo, koliko
jih ima pravico, koliko je nima in koli-
ko jih je umrlo. Le na statistični pod-
lagi s konkretnimi predlogi, bomo do-
segli splošno revizijo. Še na eno stvar
opozarjam: da se vsi, ki pridejo v po-
štev, v 6 mesecih prijavijo.

Tov. Geč se je zahvalil tov. Mrva-
ljeviću in ga prosil, da naj nam bo kot
veščak in član invalidskega sodišča na-
klonjen. Veselilo nas bo, ako slišimo
še našega predsednika tov. Božidarja
Nedića.

Toplo pozdravljen je prišel na oder
tov. Nedić in je izvajal:

Dragi bratje Slovenci!

Zelo z veliko voljo sem se javil k
vam. Bil sem priča vaše kritike. Kakor
poznam položaj v celi državi vam re-
čem, da ste lahko hvaležni vaši upravi,
kar vam je storila. Čutim se nekoliko
bolnega, a vendar sem se vam moral
javiti. Krik vzdiguje tudi bolne in mrt-
ve, da opravdajo svojo kri. Prosim, da
me razumete, kar bom povedal. Vrnil
sem se iz mednarodne konference. V
zadnjem času tudi Društvo narodov
izgublja veljavo, mali narodi postajajo
žrtve velikih. Toda mali narodi ne do-
volijo, da primejo samo veliki na svoj
račun. Zahteva jugoslovanskih borcev
je taka. Ako bo Jugoslavija podprta od
svojega celokupnega naroda odbila vse
te agresije, bo notranja situacija bolj-
ša. To je bolni krik patriota, onega, ki
deluje v vašem smislu, čeprav se raz-
ne tendence v zadnjem času močno po-
javljajo. Dokler ne vstvarimo notra-
njega blagostanja, ne bo rešitve. Politi-
kom je dovoljeno, da razno govore.
Treba je, da govorimo tudi mi, patri-
oti. Poznam vas in vem, kaj vsega ste
bili priče, bodite priče tudi sedaj, ko
govorim o ljubezni domovine, ne pa
strankarsko. Mi smo tvorci domovine,
da je prišlo do njene ustvaritve. Pa se
po 25 letih najde človek, ki vam reče,
da ste avstrijski vojaki! Kdor tako
trdi, ne misli dobro.

Po 18 letih ne moremo našega pro-
blema rešiti. Politiki govore o raznih
formah, naj bi raje govorili o takih
vprašanjih. Govorimo o finančnih tež-
kočah. Treba je ustanoviti minimum
in da bodo vsi državljani kakor pred
zakonom tudi drugače enaki, potem bo
dobro.

Govorite, kako vam bogati ljudje
odvzemajo pare. Ali naj imajo potem
taki ljudje v rokah socialna vprašanja?
Imamo dosti ljudi, ki bodo v stanju na-
praviti tako Jugoslavijo, kot je mišlje-
na. Bil sem z vami, ko smo se zedinili
borci. Ali, da se ne dovoli prava inva-
lidom, dobrovoljcem in bojevnikom?
Naj se čuje glas, da so bojevniki
vstvarjali državo. Vodila se je jalova
politika, zastrupljala narodna duša. Re-
šijo naj se problemi poljedelcev, uki-
nejo carinske barijere, reši problem
trgovine in vstvarijo patrioti. Vsi pred-
stavniki invalidov, poslušajte samo ju-
goslovansko misel, ne pa one, ki ten-
dencijozno različno sugerirajo. Ko bo
rešeno blagostanje, bo rešen narodni
problem in vaše vprašanje. Ne sme se
zapostavljati invalide, oficirje in do-
brovoljce za onimi, ki še niso bili v
vrstah. Bojno povelje naj se glasi »levo
okrug«, pa smo mi prvi v vrstah. Gru-
pirani pa se borimo proti onim, ki so
plačani razdirači. Ko bo to opravlje-
no, bomo lahko rešili naš problem. Pa-
zite, komu daste zaupanje in da delate
proti onim, ki streme, da bi razdvajali
narod. To je moj bolni krik. Pod tem
geslom naj živi jugoslovanski narod
pod vodstvom Ni. Vel. kralja, ki ga s
tega mesta pozdravljam. (Živahno pri-
trjevanje.)

Tov. Geč se je zahvalil z željo, da
bi nam tov. Nedić ostal dolgo na svo-
jem mestu.

Za besedo je zaprosil stolni prošt
g. dr. Vraber, ki je rekel: Slavní oblast-
ni odbor, delegati in člani! V imenu

prevz. škofa, ki je na birmovanju, bodite pozdravljeni! Izjavljam, da cerkev v svoji skrbi želi, da bi se vaš položaj povoljno uredil in bi vedno rada sodelovala, kolikor spada v njeno področje. Bog daj, da bi imeli končni uspeh vsega, kar tako vestno zastopate.

Tov. Geč se je prisrčno zahvalil.

Oglasil se je tudi tov. Fačini iz Zagreba:

Bratje borci! Milo mi je, da večkrat prihajam v imenu zagrebškega Oblastnega odbora na vaše mučno delo. Radostno je, da vidim, kako se mora povsod delati. Vaša disciplina me dirne, kako podpirate s svojim nastopom naš Središnji odbor. Enake muke kot pri vas, so tudi pri nas. Žalostno je, da po 18 letih še vedno zahtevamo, namesto da kontroliramo izvrševanje. Žalostno, da moramo mi sami delati to, kar je v drugih državah že davno napravljeno. Na žalost niso še vsi invalidi organizirani. Delati moramo skupno z državno oblastjo, da bomo rešili vse naše težnje. Prvi pogoj je statistika. Brez nje ne moremo delati, ker niti ne vemo, kaj je potrebno. Šele po 18 letih se prijavljam, zakaj ni bilo takoj statistike. Pozivam vas, da čuvate svojo organizacijo, ker drugače bi ne bilo niti mrvice zaščite. So grdi ljudje, ki se pomešajo v naše vrste, da razdvajajo. Prosim tov. Nediča, da vztraja v borbi in se mu zahvalim v imenu zagrebškega Oblastnega odbora, da je preklical svojo ostavko. Tov. Geč se je zahvalil.

Tov. Žabkar predlaga zahvalo Središnjemu odboru za vse napore s pri-

pombo, da invalidski zakon še ni zadošten, zahtevamo pravičnejšega in pomagamo v borbi Središnjemu odboru.

Tov. Kovač je tolmačil novo uredbo in primerjal, kaj se je prezrlo. Zahtevati moramo, da se popravi krivice radi kazni nemoralnosti vojnih vdov, nepravilnega reševanja, novega ustroja invalidskih sodišč. Primerjal je slučaj Tomaža Bratuše, ki ga je zasul plaz in je bil 14 mesecev v bolnici, dobil pričo v Nemčiji, pa se ga kot 100% ne prizna.

Na predlog tov. Mlekuža se sprejme, da se predlaga spremembo pravil.

Poročal je tov. Dornik za nadzorni odbor, da je isti spremljal vse delo, se vdeleževal sej in pregledal knjige ter priloge in našel vse v najlepšem redu, zato je predlagal odboru absolutorij.

Absutorij je bil soglasno sprejet.

Tov. Vuk je čital prošnje in pritožbe, o katerih bomo prinesli poročilo prihodnjik, ker je preobširno.

Oglašali so se še delegati: tov. Janžekovič za inv. narodni fond, tov. Bokalič za odpravo § 42, da pride to v resolucijo, tov. Maurin, da bi tudi pri 100% invalidih ne veljal noben cenzus, tov. Rant glede trafike Tolarja v Mojstrani in jeseniških trafik.

Na predlog tov. Bokaliča je bil sprejet povišek proračuna za postavko 10.000 Din v svrhu naprave statistike. Ostali proračun je bil sprejet nespremenjeno.

Tov. Vuk je prečital

Resolucija

sprejeta na občnem zboru Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za Dravsko banovino, ki se je vršil dne 26. aprila 1936 v Kazinski dvorani v Mariboru.

Delegati Krajevnih odborov z Oblastnim odborom v navzočnosti mnogoštevilnega članstva, so na podlagi referatov po večurnem zborovanju ugotovili skrajno slab položaj jugoslovanskih vojnih žrtev, zato enoglasno zahtevajo:

1. Da se invalidski zakon iz l. 1929 zboljša tako, kot zahtevajo stvarne potrebe. Uredba o spremembah z dne 25. marca 1936 ni zadostna in le malenkostno zboljšuje položaj.

Nujno je potrebno, da se invalidski zakon še novelira in sicer, da se davčna podlaga za siromašnost poviša najmanj na 300 Din, da se vpošteva le davke poedinca in ne celokupne zadruge, da se jemlje v poštevek premoženjsko stanje v sedanjem, ne pa po vojnem času, da se spremeni § 42 (glede kazni), da se starišem padlih prizna pomoč, čeprav imajo še druge sinove, da se dovoli neomejena pravica ponovnega sojenja na podlagi novih dokazov, tudi ako se premoženjske razmere spremenijo in da se reševanje invalidskih zadev podvrže inštancam rednih, ne pa posebnih invalidskih sodišč in da se vsaj pravico zdravljenja za vojne poškodbe nudi brezplačno tudi 20% invalidom.

2. Da se takoj izplača vse zaostale invalidnine.

3. Da se Protezni delavnici preskrbi v naprej zadostna sredstva za obrat in material, da ne bo ustavljala dela in zavlačevala ortopediranje.

4. Da se podaljševanje in izstavljanje invalidskih železniških legitimacij vrši v Ljubljani in ne v Beogradu, ker imajo invalidi s tem stroške.

5. Da se omogoči s podporo zgradba Invalidskega doma v Ljubljani, ki naj bo last Udruženja vojnih invalidov.

6. Da se strogo izvaja določbe za vojne žrtve glede prednosti pri trafikah in raznih koncesijah, da se jih odaja vedno po predhodnem zaslišanju Udruženja vojnih invalidov. Trafike naj dobivajo samo vojne žrtve, nezaščitnim pa, ki se bavijo še z drugimi pridobitnimi posli, pa naj se potom takojšnje revizije odvzamejo.

7. Da se naroči oblastvom strogo izvajati določbe o zaposlovanju vojnih žrtev.

8. Da se zaščiti predvojne vojaške invalide, ki so v invalidskem zakonu iz leta 1929 izpadli, pa so ostali popolnoma nezaščiteni.

9. Da se invalidske zadeve iz naših obmejnih srezov pri invalidskem so-

dišču v Zagrebu takoj rešijo in da se ustanovi posebni oddelek za Slovenijo. Sploh pa naj se invalidska sodišča ukinejo in naj zadeve prevzemajo redna sodišča.

10. Da se omogoči večim proslcem kopalniško zdravljenje. Praksa je pokazala, da se do sedaj ni moglo vsem ugoditi in morajo čakati več let, ali pa si morajo zdravljenje omejiti na prekratko neučinkovito dobo. Letna dotacija za Dravsko banovino naj se vsaj podvoji.

11. Da se prizna invalidom državnim uslužbencem k pokojnini nekaj let in tudi dnevičarska služba.

12. Ker je fond za podpore pri Oblastnem odboru padel tako rekoč na ničlo in ker so krčena določila zakona o kinokoncesijah, naj Oblastni odbor z energijo izvojuje veljavnost invalidskega zakona, da bodo tako najbednejši dobili vsaj nekoliko pomoči, ker so bogati dohodki podjetij prepolni.

Objaviti vse v javnosti z imeni podjetij.

13. Da davčne uprave ne predpisujejo v cenzus invalidom davka od zemlje, ki jo imajo v zakupu.

14. Da se na invalidskem sodišču v Ljubljani postavi stalnega sodnika.

15. Da pride v komisije za pregled invalidov en zastopnik Udruženja invalidov.

16. Da se iz invalidskega narodnega fonda dajejo vojnim žrtvam brezobrestna posojila, ako se hočejo osamosvojiti.

17. Da se k licitacijam za kantine pripuščajo samo invalidi.

Članom in članicam Krajevnega odbora v Ljubljani priporočamo, da se pri nakupih poslužujejo sledečih ljubljanskih tvrdk in trgovin:

Tiskarna »Slovenija«, Wolfova ulica. Učiteljska tiskarna in knjigarna, Frančiškanska ulica.

Prelog Karl, veletrgovina, Gosposka ulica.

Breznik Venčeslav, trgovina z železom, Stritarjeva ulica.

Pauschin Alojzij, trgovina s steklom, Wolfova ulica.

Mikuš, trgovina dežnikov, Mestni trg. Medič & Zankl, trgovina barv, Resljeva cesta.

Miklauc B., trgovina manufakture, Pred Škofijo.

Železnikar, manufakturna trgovina, Marjini trg.

Gaj Emil, Gospodarska pisarna, Cankarjevo nabrežje 1.

Reporter:

Zavrženi

In ko si, zamorec, dolžnost, ki ti je bila naložena, izvršil, pojdi in ne bodi nam v spodniko.

Po ustnem izročilu.

Iz bojnih poljan pred 18 leti so se vrnili bojevniki domov k svojim dragim. Vrnili so se bolni, mnogi brez rok, brez nog, slepi, z ranami. Vrnili so se ostareli, dasi so odšli na bojne poljane zdravi in čili in mladi. Mnogi, ki so se vrnili, so imeli komaj, kamor so položili glavo, mnogi še tega ne. Nešteto pa jih je, ki se niso vrnili. Doma so pa ostale žene-vedove, matere zapuščene, otroci sirote. Glad, mrz je bil njih delež. Upi v bodočnosti so bili izbrisani. Otrok-sirota je padel na najnižjo stopnjo vsakdanjosti.

Kje so obljube, ki so bile dane pri odhodu na bojne poljane?

Ni jih. Splahnele so v tresku in govoru, in ko je ta tresk in govor utihnil, utihnilo so tudi vse obljube. Živi kakor veš in znaš.

In tedaj so vojne žrtve rekly:

»Sami si pomagajmo. Sami ustvarimo trdnjavo, ki bo govorila, da jo bodo slišali vsi, kdo smo in kaj so nam dolžni.«

In nastalo je Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot. Trd je bil korak, globoko je moral zaorati plug v ledino, da se je pokazala brazda. Ali zaoral je. Klesale so vojne žrtve svoje Udruženje in Udruženje je stopalo pred vrata odločilnih faktorjev v državi, jih odpiralo in govorilo:

»Tu smo! — Takšni in takšni smo. To in to zahtevamo. Dajte!«

Tako je šlo. Počasi a moralo je iti. Invalidski zakon je zagledal beli dan. Dober je bil. Ali bili so, ki so jim vojne žrtve bile neljub pojav preteklosti. In ko so prišli do besede, je bila njihova beseda — poslabšanje invalidskega zakona.

In zgodilo se je, da je beda nad vojnimi žrtvami razsajala z vso neusmiljenostjo. Botrica, ki so jo imeli prej, je bila uničena. Mnogi so bili, ki se jim je reklo:

»Niste vojne žrtve.«

In tisti, ki so to rekli, so bili siti, tisti niso stali na bojnih poljanah, a kolikor so, so stali tam, kjer je bilo dobro.

Vojne žrtve pa v svojem Udruženju niso klonile. Stopile so na plan in njihove zahteve so udarjale ob mize oblastnikov. In tako se je zgodilo, da so popravili Invalidski zakon. Ne tako, kakor bi morali, kakor so zahtevale in predlagale vojne žrtve, ali nekaj so. In vojne žrtve vedo, da je korak za korakom že pot, in pot vodi končno do cilja.

V Invalidskem zakonu so paragrafi, ki odredajo in določajo to in ono v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam, da tako vsaj za betvico omilijo bedo pohabljenih, zapuščenih...

Ali, vkljub tem paragrafom, vkljub temu, da so zakon podpisali najbolj odločilni faktorji v državi, vkljub temu, da so ukazali in razglasili, da se določil tega zakona morajo držati vsi in vsak, se ga ne držijo. S tem

po-

udarjajo:

»Z zavrženimi nečemo imeti nobene opravka. Zakaj rajše niso ostali tam, kjer so pustili svoje ude.«

In godi se vojnim žrtvam po vsej Sloveniji tako-le:

Po Invalidskem zakonu imajo prednost pri oddajanju maloprodaj tobaka osebe zaščitene po invalidskem zakonu.

Ali, maloprodaje tobaka se podeljujejo neomejeno, in po večini slučajev osebam, ki so dobro situirane, ki niso po invalidskem zakonu zaščitene. In to celo tudi v škodo maloprodaj, ki jih vodijo vojne žrtve.

Nešteto slučajev je, da se v krajih, kjer je že maloprodaja tobaka in jo izvršuje vojna žrtva, podali še eno, drugo maloprodajo in to kakšnemu trgovcu, gostilničarju in sploh premožnemu človeku — ti, vojna žrtva pa pogini, ker si dobila močnega konkurenta.

Kje so sankcije?

Gostilničarji, tovarnarji itd. kupujejo večje množine tobačnih izdelkov, da jih imajo na razpolago v svojih lokalih. Ali ne kupijo teh potrebščin pri vojni žrtvi v svojem kraju, tudi ne v kakšnem drugem kraju. Pač pa po navadi pri svojih sorodnikih in poslovnih znancih, ki imajo trafike kjerkoli. Da se s tem oškoduje trafiko vojne žrtve in se ji bije v obraz — kaj mar tem ljudem, ko pa imajo cele ude in so zdravi in niso okusili bojnih poljan.

Javnost in oblast naj pogledata v to in naj pokreneta revizijo vseh trafik. In vsem, ki imajo beli kruh, in niso vojne žrtve, naj se jim trafika odvezme.

Nešteto slučajev je takšnih, ki so res ironija določb Invalidskega zakona.

V tej ali oni vasi in mestu imata vsak na enem koncu vasi trafiki dve vojni žrtvi. A sredi vasi je gostilničar in trgovec. Zaproši za trafiko, denar — in trafiko dobi.

Invalidski zakon določa, da se imajo invalidom dajati prvenstveno razne koncesije, kakor koncesije za kinomatografe.

Spočetka se je to vršilo. V Ljubljani pa so milijonski gospodje ljubljanskih kinematografov to določbo zakona po-teptali in pljunili nanj.

Da je s tem nešteto bednih vojnih žrtev zgubilo podporo, ki jih je dajalo Udruženje vojnih invalidov, kaj to boli milijonske dobičkarje.

Ljubljanski kino dajo svojim gospodom milijonske dobičke. Skromen procent od teh dobičkov se pri milijonih niti ne pozna, je kakor nekaka napitnina, ki jo radodaren gost da natakarju.

Ali uprli so se tem procentom in jih dolgujejo že 2 leti. In pri milijonskih dobičkih je teh 140 tisoč, kar znašajo procenti za 2 celi leti pač napitnina.

Javnost in odločilne osebe, ali boste spregovorile potrebno besedo in zakon, ki je podpisan in sprejet v najvišjem forumu v Narodni skupščini, uveljavili?

Naj bo za danes to dovolj. Ali naš glas, glas vojnih žrtev, ne bo obmolnil. Še ostrejši, še glasnejši bo postal in vam vsem, ki niste dobre volje, bomo mi, zavrženi, preganjali spanec, dokler ne bo Invalidski zakon žel popolno uveljavljenje in spoštovanje.

Poročila iz občnih zborov Ljubljana

Dne 1. marca t. l. ob 9. uri dopoldne se je vršil Krajevni občni zbor ljubljanski v veliki dvorani Mestnega doma.

Udeležba je bila letos izredno dobra, posebno od strani vojnih vdov.

Zbor je otvoril predsednik tovariš Mlekuž, ki je v daljšem in lepem govoru predvsem pozdravil zastopnika banske uprave g. inšpektorja Mavriča, zastopnika Uprave policije g. Macarola ter delegata O. O. tov. Tomca, nato pa v kratkih obrisih podal sliko društvenega delovanja v preteklem poslovnem letu. Prečital je pozdravne brzojavke Maršalatu dvora, predsedniku vlade in ministru socialne politike. V nadaljnih

svojih izvajanjih se je tov. predsednik spomnil predvsem med letom umrlih članov in članic ter pozval zbor, da jim v spomin zakliče trikrat »Slava«. Izrekel je zahvalo vsem dobrotnikom, ki so s prostovoljnimi prispevki pripomogli do vsakoletne »Božičnice«. Predvsem se je zahvalil Kr. banski upravi, Mestni občini ter T. P. D. za dobavo premoga po znižanih cenah.

Nato je sledilo poročilo tajnika tov. Metlike, iz katerega se je razvidelo, da je imelo Udruženje veliko dela in truda osobito za pridobitev sredstev za podporo članstvu. Sledilo je poročilo blagajnika in nadzornega odbora, ki je predlagal, da se dá staremu odboru za

požrtvovalno in uspešno delovanje razrešnico s pohvalo.

Dobil je besedo delegat O. O., tov. Tomc, ki je v krasnem in temperamentnem govoru orisal borbo Udruženja za izvojevanje novega Invalidskega zakona. Sledile so volitve novega odbora in so bili v upravnih in nadzorni odbor izvoljeni tov.: Mlekuž, Pintarič, Preša, Rapuž in Moser Metlika, Dermaša in Hrausky.

Sprejeta je bila naslednja

RESOLUCIJA.

1. Invalidom, ki so vsled kakršne koli kazni ali tudi vsled premalo odmerjenih procentov izgubili pravice po invalidskem zakonu, a rabijo proteze ali ortopedične aparate, naj se dovoli brezplačno nabavljenje vseh ortopedičnih pripomočkov, dovoli naj se jim tudi brezplačno zdravljenje za hibe, pridobljene v vojni.

2. Na invalidskem sodišču v Ljubljani naj se nastavi stalni sodnik, ker izmenjavanje ni v korist invalidskim zadevam.

3. Nujno potrebno je, da pride v komisijo za pregledovanje invalidov vedno tudi po en zastopnik Udruženja vojnih invalidov.

4. V smislu § 75 Invalidskega zakona naj se dovoljuje ponovno sojenje vsem, po Invalidskem zakonu zaščitnim osebam, ki se jim invalidsko ali premoženjsko stanje poslabša in ki za to sojenje zaprosijo.

5. Vojnim vdovam in sirotam naj se dovoli trikratno polovično voznjo, kot jo imajo vojni invalidi.

6. Iz narodnega invalidskega fonda naj se dovolijo invalidom in vdovam brezobrestna posojila v primerih, ko se hočejo osamosvojiti, bodisi z ustanovitvijo lastne obrti ali z nakupom kmetije.

7. K licitacijam za kantine v vojašnicah naj se pripuščajo samo vojni invalidi.

8. Za onemogle invalide, nesposobne za vsako pridobitno delo, naj se na sedežih banovin ustanove Invalidski domovi, hiralnice.

9. § 26. Invalidskega zakona in pravilnik o zaposlitvi vojnih invalidov naj se striktno izvajata.

10. Vojnim žrtvam in njih družinam maloprodajalcem tobačnih izdelkov naj se dovoli, da smejo nabavljati tudi za manj nego 1000 Din monopolskih proizvodov.

Maribor

V nedeljo 15. marca 1936 se je vršil v prostorih bivšega kina »Apolo« občni zbor Krajevne organizacije Udruženja vojnih invalidov, katerega se je udeležilo lepo število vojnih invalidov, vdov in sirot. Po otvoritvi in nagovoru predsednika tov. Franja Geča, ki je uvodoma pozdravil povabljene zastopnike: za mestno poglavarstvo ravnatelja g. Ježa, za sresko načelstvo levi breg g. Kropelja Alberta in za desni breg g. Cukana Grga ter vse ostale vojne žrtve, je bil soglasno izvoljen za predsednika zborovanja delegat Oblastnega odbora, tov. Tomc iz Ljubljane, za zapisničarja tov. Pravič Martin in za overovatelja Fajhter Ivan in Goltes Fr.

Po izvršenih pozdravih je predsednik tov. Geč predlagal skupščini, da pošlje vdanostno brzojavko Njeg. Vel. kralju Petru II., pozdravno brzojavko predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviču in ministru za socialno politiko gosp. Dragiši Cvetkoviču, kar je bilo z odobravanjem soglasno sprejeto.

Po prečitanju zapisnika zadnje letne skupščine je sledilo poročilo predsednika, iz katerega je razvidno plodonosno delovanje Krajevnega odbora v preteklem poslovnem letu. Krajevni odbor si je prizadeval podpirati najrevnejše člane. Predsednik se je topla zahvalil vsem, ki so se odzvali prošnjam odbora, posebej še mestni občini mariborski, ki je darovala izdaten znesek 3000 Din s priporočilom za nadaljno naklonjenost.

V nadaljnjem govoru se je spomnil umrlih članov in sicer: 100% vojnega invalida Škofa Josipa od Sv. Jurja ob Pesnici, 50% vojnega invalida Šmigoca Jožefa iz Maribora, 60% vojnega invalida-narednika Maverja Andreja iz Maribora, 80% vojnega invalida-podpukovnika Gjuro Mitroviča, 60% vojnega

invalida Lavriča Alfreda, majorja v p., vsi iz Maribora ter Kozelj Marije, matere padlega sina iz Maribora, Konzler Elize, matere padlega sina iz Maribora in Ledinek Marije iz Kamnice, matere padlega sina. Na poziv so vsi udeleženci vstali in zaklicali trikrat »Slava«.

Predsednik tov. Geč se je na to dotaknil vprašanja za zboljšanje Invalidskega zakona iz leta 1929, da je ravno pred par dnevi dospelo brzojavno poročilo od Središnjega odbora v Beogradu, da je Invalidski zakon nekoliko zboljšan. V kakšnem smislu in koliko, bo razglašeno v listih.

Grajal je, da morajo sedaj vojni invalidi predlagati svoje železniške legitimacije za prolongiranje ministrstvu za socialno politiko v Beograd, prej pa se je to storilo v Ljubljani. To je samo zavlačevanje v škodo vojnim žrtvam, posebno onim, ki jih poziva državna protezna delavnica k meri za napravo ortopedičnih pripomočkov.

Grajal je tudi to, da državne in samoupravne oblasti ne zaposlujejo vojne invalide, kakor predvideva pravilnik in da privatne ustanove, tovarne itd., katere bi morale najmanj 5% od vsega uslužbenega osebja zaposliti vojne invalide, tega ne store. Podjetja se izgovarjajo, da imamo dovolj mladih in zdravih in na ta način prezirajo invalide. Nebroj je še sličnih napak, katere se morajo popraviti. Končno je pozval predsednik tov. Geč vse navzoče, da naj se trdno oklenejo organizacije, ker zboljšanje sedanjega obupnega položaja je odvisno le od složnega nastopa in enotne borbe za inv. pravice.

Nato je podal tajnik tov. Pravič tajniško poročilo, ki je stvarno orisalo težek položaj vojnih žrtv in da se je odbor z vso vnemo in požrtvovalnostjo trudil za zboljšanje v prid celokupnemu članstvu.

Zapisniška knjiga izkazuje 522 rednih števil, kar znači dovolj marljivosti.

Mnogo intervencij se je izvršilo z raznimi vlogami in prošnjami v svrhu zaščite in dosege invalidskih pravic. Mariborski Krajevni odbor šteje 477 rednih članov, med temi 314 vojnih invalidov in 163 vojnih vdov. S tem se izkazuje kot najmočnejša organizacija v Sloveniji od vseh 49 Krajevnih odborov Dravske banovine.

Odbor je bil v stalnem stiku z Oblastnim odborom, ki je ugodno rešil marsikatero zadevo v korist posameznih članov in članic. Glavna borba pa je bila za spremembo Invalidskega zakona.

Nadalje je podal tov. Pravič v odsotnosti blagajnika tov. Tratnika blagajniško poročilo, iz katerega so razvidni izdatki Din 28.600; med temi se je 86 prosilcem in najbednejšim članom podelila podpora v znesku Din 4850. Dohodkov je bilo Din 22.560. Za nadzorni odbor je potrdil tov. Siter, da se je vse delo odbora vršilo v najlepšem redu ter predlagal skupščini razrešnico s pohvalo, kar je bilo sprejeto.

Po teh poročilih je delegat Oblastnega odbora tov. Stanko Tomc obširno orisal položaj vojnih žrtv in razlagal borbo za spremembo Invalidskega zakona, za kar je dobil vsestransko priznanje.

Pri volitvah je bil izvoljen zopet stari odbor s predsednikom Gečom Franjom, v odbor pa tov.: Golež Anton, Pravič Martin, Tratnik Drago, Belle Franjo, Kolarič Josip, Dornik Peter; v nadzorni odbor tov.: Siter Jakob, Opelka Ignac, Hrastnik Farnac, Klemenčič Simon in Jančič Valentin. Za delegata Geč Franjo in Pravič Martin.

Končno se je pri raznoterostih razvila debata. Delegat Tomc je podajal pojasnila.

Trebnje. Krajevni odbor v Trebnjem je imel v nedeljo, dne 22. marca t. l. v občinski posvetovalnici svoj 16. redni občni zbor. Za oblastni odbor se je občnega zbora udeležil delegat tov. Tomc iz Ljubljane, ki je bil tudi izvoljen za predsednika občnega zbora. Občni zbor je počastil s svojo udeležbo tudi trebanjski gospod dekan Tomažič Ivan. Predsednik Blagojinšek France je podal poročilo o delu odbora v preteklem letu. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je Krajevni odbor v prošlem letu živahno deloval, da je mnogim priboril invalidske pravice, pred vsem 100% slepemu tovarišu Li-

poharju Antonu, katerega je nepravilno tolmačenje Invalidskega zakona vrglo na cesto in v breme pristojni občini. Po prizadevanju Krajevnega odbora, je imenovani s ponovnim sojenjem pridobil svoje invalidske pravice nazaj v polni meri. Posebno pa je bilo iz predsednikovega poročila še povzeti, da vlada tako med člani odbora, kakor tudi med vsem ostalim članstvom najlepša harmonija in skupnost, kar je pokazal tudi občni zbor, na katerega je prišlo preko 100 tovarišev in tovarišic in od teh mnogi po tri ali štiri ure daleč. Tajniško poročilo je v podrobnosti podal tovariš Bec France, blagajniškega pa tov. Čufar Frančiška; iz njenega poročila je bilo razvidno, da je bilo odborovo gospodarstvo v najlepšem redu, saj je kljub temu, da odbor skrbi tudi za olepšavo vojnega spomenika, ostal še lep preostanek. Po poročilu nadzornega odbora, katerega je podal tovariš Perovšek Anton, ki je predlagal odborovo razrešnico, se je oglašil k besedi gospod dekan Tomažič Ivan. Poudaril je, da se je rad in z veseljem odzval povabilu Krajevnega odbora, ker mu je invalidska organizacija izmed vseh organizacij še posebno pri srcu. Saj je ni organizacije, ki bi se borila za tako krvavo prislužene pravice svojih članov, kakor ravno organizacija vojnih invalidov ter bi bilo prav in nujno potrebno, da se invalidsko vprašanje končno vendar enkrat pravično reši. Posebno pa je poudaril, da ga zelo veselijo, ko vidi v Krajevnem odboru lep red, pred vsem pa izredno lepo harmonijo in tovarištvo, ki vlada med vsem članstvom, tako da bi se tega morali mnogi učiti od vojnih žrtv. — Predsednik Blagojinšek je poročal, da je bila pred par dnevi sprejeta uredba o izboljšanju Invalidskega zakona. Ta borba za izboljšanje Invalidskega zakona je trajala več nego šest let — od leta 1929 dalje, in gre radi tega sedanji vladi, pred vsem pa ministru za socialno politiko in narodno zdravje, g. Dragiši Cvetkoviču, vse priznanje, saj se gospodarsko in finančno stanje države ni izboljšalo, in je bilo potreba mnogo dobre volje in socialne uvidevnosti. Občni zbor je zato sprejel zahvalno depešo na g. ministra Dragišo Cvetkoviča, ki se je glasila:

»Vojni invalidi in vojne vdove Krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Trebnjem, Dravska banovina, ki so zbrani danes na redni letni skupščini, Vam soglasno izrekajo najprišrečnejšo zahvalo za izboljšanje Invalidskega zakona. Blagovolite sprejeti, gospod minister, to našo zahvalo kot izraz naše velike hvaležnosti za Vaše resnično socialno razumevanje, katerega ste naklonili vojnim žrtvam Kraljevine Jugoslavije. Prosimo Vas, gospod minister, da ohranite vojnim žrtvam, ki so toliko trpele za veličino naše lepe Kraljevine Jugoslavije, še nadalje svoje socialno razumevanje in svojo visoko naklonjenost.«

Nato pa je bila odposlana še predsedniku Središnjega odbora Udruženja vojnih invalidov, Božidarju Nediču v Beogradu depeša sledeče vsebine:

»Spoštovani tovariši! Tvoje neumorno delo, katerega si posvetil Udruženju vojnih invalidov Kraljevine Jugoslavije kot predsednik Središnjega odbora, je organizacijo vojnih invalidov uredilo in učvrstilo, ter visoko dvignilo njen ugled. Vse tvoje dolgoletno delo na tem polju pa je bilo sedaj nagrajeno z izboljšanjem invalidskega zakona, za kar ti ostanejo hvaležni tisoči in tisoči vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine Jugoslavije. Članstvo Krajevnega odbora UVI v Trebnjem, ki je zbrano danes na redni letni skupščini, Ti pošilja za Tvoje neumorno delo iskreno bratško zahvalo z željo, da ostaneš še dolgo vodja naše prečiščene in učvrščene organizacije.«

Delegat Oblastnega odbora tovariš Tomc je nato podal izčrpno sliko položaja, v katerem se nahaja sedaj invalidsko vprašanje ter je nekoliko tudi pojasnil izboljšave Invalidskega zakona, katere je donesla zadnja uredba.

Pri volitvah je bil izvoljen celotni stari odbor in sicer za predsednika Blagojinšek France, sodni oficijal v Trebnjem, za podpredsednika Pirc Anton, posestnik v Benečiji, za tajnika Omanhen Jože, pos. iz Studenca, za blagajničarko Čufar Frančiška, v ostali od-

bor pa: Bec Franc, Kaferle Gregor, Anžlovar Avgust, Koncilja Karolina, Eršte Antonija, Perovšek Anton, Kozlevčar Franc, Kirm Franc, Grandovec Feliks in Peskar Janez.

Pri slučajnostih, ki so sledile volitvam odbora, je predsednik zaključil res lep in uspel občni zbor.

Iz Ribnice. Krajevna organizacija je imela občni zbor 2. februarja t. l. v gostilni pri Škrabcu na Hrovači. Otvoril ga je predsednik tov. Ambrožič. Kljub slabemu vremenu je bilo 52 navzočih. Pozdravil je članstvo in delegata tov. Tomca.

Predsednik je poročal o udeležbi pri vseh funkcijah in prireditvah v Udruženju.

Tajnik g. Škrabe Stanko je poročal, da je včlanjenih 63 rednih članov in članic; dopisov je bilo 77.

Blagajniško poročilo je pokazalo nekaj salda, ker so pač težke razmere. Tov. Kaplan je za nadzorni odbor predlagal absolutorij, ki je bil sprejet.

Soglasno je bil izvoljen odbor, in sicer: predsednik tov. Ambrožič, posl. tajnik Škrabec Ivan, blagajnik Tanko; odborniki: tov. Šmalc, Oražem; namest. tov. Košec in Petek, nadzor. odbor tov. Kaplan, Dejak, Pogorelec; namest. tov. Zajc in Oblak.

Delegat tov. Tomc je obširno razlagal predlagane spremembe Invalidskega zakona in tudi razna druga tekoča vprašanja.

Med tem so ga člani večkrat prekinili z vprašanji o njihovih lastnih zadevah, ki so se razpravljale na občnem zboru.

Naše gibanje

Vse one invalide in vdove, ki pridejo v poštev po novi uredbi o spremembi invalidskega zakona, da dobe nazaj svoje pravice, se pozivajo, da se čimprej javijo pri svojih Krajevnih odborih, ki imajo vsa potrebna navodila, kako je sestavljati prijave. Vsak naj ima s seboj vse invalidske dokumente. Šestmesečni rok poteče 30. septembra 1936. Pozneje prijave ne bodo več mogoče.

Krajevni odbor v Trzinu poziva člane, ki pridejo v poštev po novi uredbi, da pridejo in prinesejo vse dokumente. Veliko je takih, ki pridejo v poštev radi davč. censusa, ki je povišan na 170 Din. Dotični naj prinesejo davčna potrdila. Podrobno ne moremo razlagati, pri Krajevnem odboru pa dobite točne informacije. Prijave se bodo zbirale cel mesec maj in sicer ob nedeljah pri vseh tovariših odbornikih, posebno pa pri tov. Šveglu, predsedniku.

Vloge se bodo delale tudi še po maju. Vsak bo povabljen po dopisnici in mora na določen čas priti. Za dopisnico bo vsak plačal 75 par.

Prijavite se v maju in sicer ob nedeljah, ker takrat imate čas. Ne odlašajte, da bo Krajevni odbor vedel koliko vas je.

Ako veste za koga, da ni organiziran, pa pride po uredbi v poštev, ga napotite k organizaciji.

Vloge na finančno direkcijo. Ista nas opozarja, da naj naše organizacije vlagajo vse vloge invalidov ali vdov brez vsakega pripomočka ali dopisa organizacije, ker so take pripombe organizacij podvržene taksi, dočim vlog posameznih oseb, zaščitnih po Invalidskem zakonu, ako prisojo za eno ali drugo vrsto pomoči, ni treba taksirati. Mislimo pa, da bo sedaj tudi taksiranje za Udruženje odpadlo, ker so spremembe Invalidskega zakona Udruženje oprostile taks.

Za železniške legitimacije je treba predložiti vedno nove slike, ker ne marajo sprejeti starih. Iz starih legitimacij iztrgane slike niso dobre. — Znesek 10 Din za novo legitimacijo je treba poslati na Direkcijo državnih železnic v Beogradu (ne Generalno direkcijo, kakor nekateri naslavljajo). Pri vsaki pošti se kupi za 25 par prazno golico čekovne nakaznice. Na njo se napiše naslov direkcije kot lastnika ček. računa in številko čekov. računa 50064.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva cesta št. 13. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, predstavnik Albert Kolman.